OBRÁZEK 1.2 | Úloha Migrace ptáků, otázka číslo 1

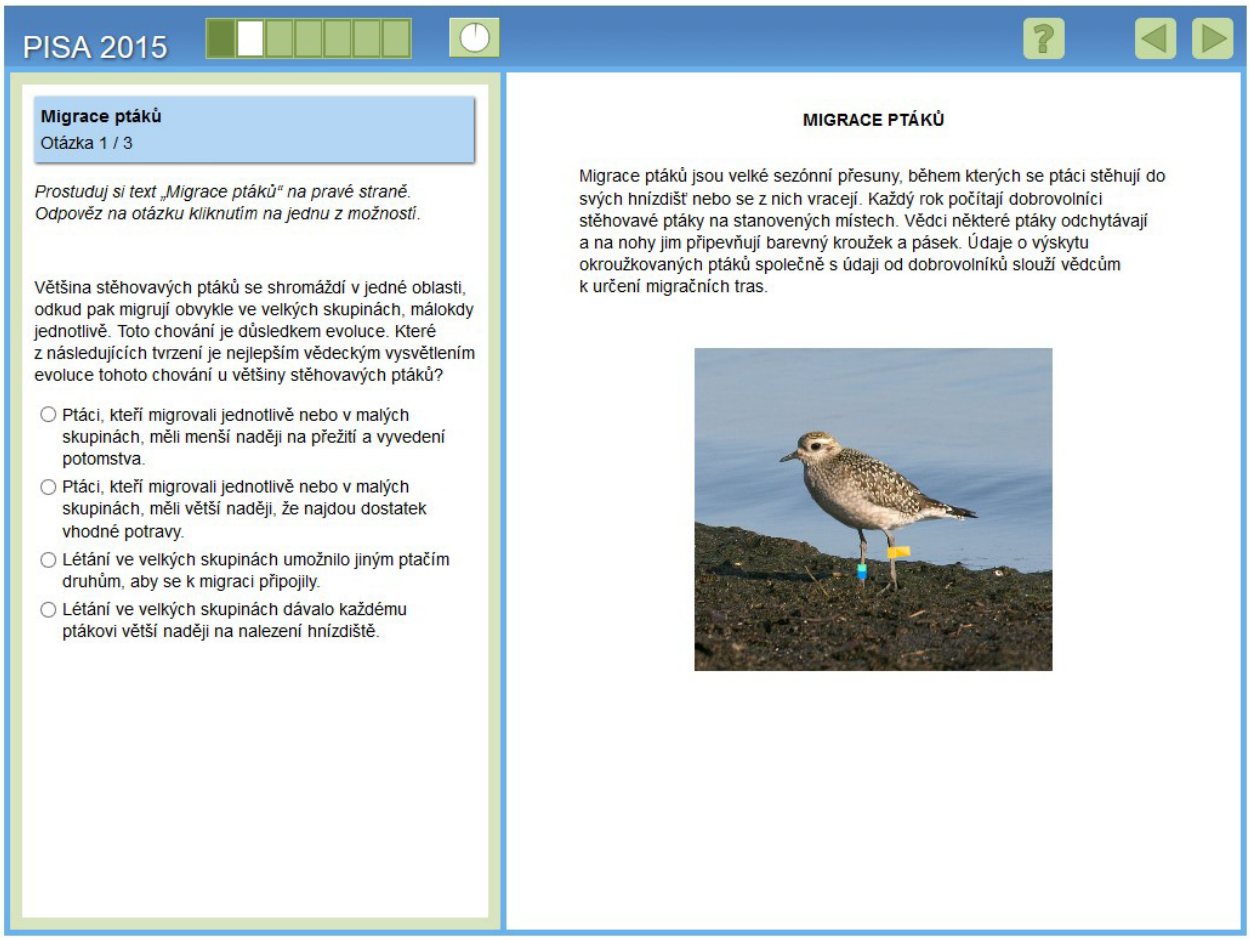

První otázkou je ověřována žákova znalost principu evoluce a dovednost použít ji k vysvětlení, proč je pro většinu stěhovavých ptáků výhodnější migrace ve velkých skupinách. Explicitní definice evoluce není v textu úlohy obsažena. Žák si tak nevystačí s procesem vyhledávání informací v textu a musí stavět na již existující znalosti principu evoluce. Nutně však musí porozumět také významu nabízených možností odpovědi a konfrontovat je s vlastní mentální představou o významu principu evoluce. Ke správnému řešení, tedy možnosti: **Ptáci, kteří migrovali jednotlivě nebo v malých skupinách, měli menší naději na přežití a vyvedení potomstva**, může navíc snáze dospět při zohlednění textu, který první otázku uvozuje. Správný závěr může vyvodit propojením podstaty sdělení první možnosti (migrace v jednotlivcích či malých skupinách je nevýhodná pro zachování druhu) s pasáží, v níž je chování stěhovavých ptáků migrujících ve velkých skupinách (a málokdy jednotlivě) označeno za důsledek evoluce. Naopak druhá z nabízených možností je s touto informací v jasném rozporu, třetí možnost de facto nevysvětluje výhody migrace ve větším počtu a čtvrtá postrádá logiku (větší počet migrujících by měl konkurenci o hnízdiště zvyšovat). Správně otázku zodpovědělo 57 % českých žáků.[14]

TABULKA 1.3 | Specifika otázky číslo 1, úloha Migrace ptáků

Dovednost	Vysvětlovat jevy vědecky
Znalost	Obsahová – Živé systémy
Kontext – Tematická oblast	Globální – Kvalita a ohrožení životního prostředí
Gramotnostní úroveň	3
Požadovaná úroveň poznání	Střední
Forma otázky	Jednoduchý výběr odpovědi – vyhodnocováno strojově

[14] Viz Publikace s uvolněnými úlohami z mezinárodního šetření PISA, str. 80; https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/Mezin%c3%a1rodn%c3%ad%20%c5%a1et%c5%99en%c3%ad/PISA_2015_up_2019_final_web.pdf.